

9ο Κριτήριο Προσομοίωσης Πανελλήνιων Εξετάσεων

**Θεματική Ενότητα: Οι ανησυχίες των νέων
15615 Σχέσεις γονέων – νέων Β΄ ΕΠΑΛ**

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Μιλώντας στο γιο μου]

Το κείμενο αποτελεί την εισαγωγή στο βιβλίο του Φερνάντο Σαβατέρ «Μιλώντας στο γιο μου για την Ηθική και την Ελευθερία» σε μετάφραση Αγ. Δημητρούκα, εκδόσεις Πατάκη.

Κάθε τόσο, Αμαδόρ, μου έρχεται η όρεξη να σου πω πολλά πράγματα. Κρατιέμαι όμως, μείνει ήσυχος, επειδή αρκετά σου σπάω τα νεύρα με το ρόλο του πατέρα για να σε φορτώσω και με άλλα, μεταμφιεσμένος σε φιλόσοφο. Καταλαβαίνω ότι και η υπομονή των παιδιών έχει τα όριά της. Επιπλέον, δε θέλω να μου συμβεί και μένα αυτό που συνέβη σ' ένα φίλο μου μια μέρα που χάζευε ήρεμος τη θάλασσα με το πεντάχρονο πιτσιρίκι του. Το μυξιάρικο του είπε με ονειροπόλο ύφος: «Μπαμπάκα, πόσο θα μου άρεσε να κάναμε η μαμά, εσύ κι εγώ μία βόλτα με μια βαρκούλα». Συναισθηματικός, ο φίλος μου ένωσε έναν κόμπο στο λαιμό, ακριβώς πάνω από τον κόμπο της γραβάτας. «Και βέβαια, γιε μου, να πάμε όποτε θέλεις!» «Κι όταν θα είμαστε στα βαθιά» συνέχισε το τρυφερό πλάσμα «θα σας πετάξω και τους δυο στη θάλασσα, να πνιγείτε». Από τη ραγισμένη καρδιά του πατέρα βγήκε ένα μουκανητό¹¹ πόνου: «Μα γιε μου!...». «Φυσικά, μπαμπάκα. Δεν ξέρεις ότι οι γονείς πολύ μάς τη δίνετε;» Τέλος του πρώτου μαθήματος.

Αν ακόμα κι ένα πεντάχρονο μπορεί να σκεφτεί κάτι τέτοιο, φαντάζομαι πως ένας μαντραχαλός που έκλεισε τα δεκαπέντε, όπως εσύ, θα το 'χει πολύ καλά εμπεδωμένο. Ως εκ τούτου, δεν είναι στις προθέσεις μου να σου δώσω κι άλλα κίνητρα για πατροκτονία πέρα από τα συνήθη των καθωσπρέπει οικογενειών. Εξάλλου, πάντα μου ήταν ενοχλητικός αυτός ο τύπος γονιού που προσπαθεί να είναι «ο καλύτερος φίλος των παιδιών του». Τα παιδιά πρέπει να έχετε φίλους στην ηλικία σας, φίλους και φίλες, φυσικά. Με γονείς, καθηγητές και λοιπούς ενήλικες μπορείτε, στην καλύτερη των περιπτώσεων, να τα πηγαίνετε απλώς καλά, κι αυτό ειν' αρκετό. Αλλά το να τα πηγαίνετε καλά με έναν ενήλικα περιλαμβάνει και το να έχετε κάπου κάπου τη διάθεση να τον πνίξετε. Αλλιώςτικα δεν αξίζει. Αν εγώ ήμουν δεκαπέντε χρονών, πράγμα πια απίθανο να μου ξανασυμβεί, δε θα εμπιστευόμουν κανέναν απ' όλους αυτούς τους υπερβολικά «συμπαθητικούς» μεγάλους, απ' όλους αυτούς που θα έμοιαζαν να θέλουν να είναι μικρότεροι από μένα, κι απ'

¹¹ μουκανητό: ήχος ζώου, κραυγή

όλους αυτούς που θα μου έδιναν συστηματικά δίκιο. Τους ξέρεις εκείνους που λένε πάντα «εσείς οι νέοι έχετε κότσια», «αισθάνομαι νέος σαν κι εσάς» και άλλες κοτσάνες αυτού του στίλ. Τα μάτια σου δεκατέσσερα! Κάτι θα θέλουν με τόσο πολύ γλείψιμο. Ο πατέρας ή ο καθηγητής πρέπει να είναι κάπως βαρύς, αλλιώςτικά δε λέει. Ο νεαρός είσαι εσύ.

Έτσι, μου ήρθε η ιδέα να σου γράψω μερικά από όλα αυτά που ήθελα κάθε τόσο να σου πω και είτε δεν ήξερα το πώς είτε δεν τολμούσα. [...] Ένα βιβλίο όμως το διαβάσεις όποτε θέλεις στον ελεύθερο χρόνο σου και χωρίς να χρειάζεται να δείχνεις σεβασμό σε κανέναν: καθώς ξεφυλλίζεις, αν σου 'ρθει, χασμουριέσαι ή γελάς ελεύθερα. Επειδή το μεγαλύτερο μέρος απ' όσα πρόκειται να σου πω έχει να κάνει με την ελευθερία, είναι καλύτερο να τα διαβάσεις παρά να τα ακούσεις σαν κήρυγμα. Αλλά αυτό μάλιστα. Πρέπει να μου δείξεις λίγη προσοχή – περίπου τη μισή απ' όση δείχνεις για να μάθεις ένα καινούργιο παιχνίδι στον υπολογιστή σου – και να κάνεις μια υπομονή, προπαντός στα πρώτα κεφάλαια.

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α1 (Μονάδες 15)

A1.α. Ποιο είναι το βασικό θέμα που αναδεικνύει το κείμενο; Να απαντήσεις σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων. (Μονάδες 10)

A1.β. Να γράψεις έναν δικό σου τίτλο για το κείμενο που να ευαισθητοποιεί το αναγνωστικό κοινό. (Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Α2 (Μονάδες 10)

A2.α. Να σχολιάσεις τη γλώσσα και το ύφος του αποσπάσματος. Με ποιες γλωσσικές επιλογές αναδεικνύονται; Τι εξυπηρετούν αυτές οι γλωσσικές επιλογές; (Μονάδες 5)

A2.β. Να εξηγήσεις τη χρήση των εισαγωγικών και της διπλής παύλας στις παρακάτω φράσεις. (Μονάδες 5)

- «ο καλύτερος φίλος των παιδιών του»
- «Και βέβαια, γιε μου, να πάμε όποτε θέλεις»
- υπερβολικά «συμπαθητικούς» μεγάλους
- «εσείς οι νέοι έχετε κότσια», «αισθάνομαι νέος σαν κι εσάς»
- Πρέπει να μου δείξεις λίγη προσοχή – περίπου τη μισή απ' όση δείχνεις για να μάθεις ένα καινούργιο παιχνίδι στον υπολογιστή σου – και να κάνεις μια υπομονή = δίνεται βαρύτητα σε όσα περιέχονται μέσα σε διπλή παύλα.

ΘΕΜΑ Α3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

A3. Διάβασες το απόσπασμα από το βιβλίο του F. Savater κι ένιωσες την ανάγκη να εκφράσεις κι εσύ τις σκέψεις και τους προβληματισμούς σου απέναντι στους γονείς και τους καθηγητές σου. Σε ένα κείμενο 200 -250 λέξεων, που θα αναρτήσεις στο προσωπικό σου ιστολόγιο, καταγράφεις όσα θα ήθελες να ξέρουν για σένα οι άνθρωποι οι οποίοι έχουν την ευθύνη της διαπαιδαγώγησης και της προετοιμασίας σου για την ενηλικίωση.

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ (1909-1980)

Πρωινό Άστρο

Η ποιητική συλλογή «Πρωινό άστρο» περιλαμβάνεται στον τόμο «ΠΟΙΗΜΑΤΑ, ΤΟΜΟΣ Β' (1941-1958 ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ)», εκδόσεις Κέδρος. Γράφτηκε το 1955, για τη νεογέννητη κόρη του, Έρη.

Κοριτσάκι μου, θέλω να σου φέρω
τα φαναράκια των κρίνων
να σου φέγγουν τον ύπνο σου.

Θέλω να σου φέρω
ένα περιβολάκι
ζωγραφισμένο με λουλουδόσκινη
πάνω στο φτερό μιας πεταλούδας
για να σεργιανάει το γαλανό όνειρό σου.

Θέλω να σου φέρω
ένα σταυρουλάκι αυγινόφως
δύο αχτίνες σταυρωτές απ' τους στίχους μου
να σου ξορκίζουν το κακό
να σου φωτάνε
μη μου σκοντάψεις, κοριτσάκι,
έτσι γυμνόποδο και τρυφερό
στ' αγκάθι κ' ενός ίσκιου.

Κοιμήσου.
Να μεγαλώσεις γρήγορα.
Έχεις να κάνεις πολύ δρόμο, κοριτσάκι,
κ' έχεις δυο πεδιλάκια μόνο από ουρανό.

Κοιμήσου.

Το πρόσωπο της μητερούλας φέγγει
πάνω απ' τους ρόδινους λοφίσκους του ύπνου σου
εαρινό φεγγάρι
ανάμεσα απ' τα στάχνα της έγνοιάς της
και τα τριαντάφυλλα των τραγουδιών μου.

Κοιμήσου, κοριτσάκι.
Είναι μακρύς ο δρόμος.
Πρέπει να μεγαλώσεις.
Είναι μακρύς
μακρύς
μακρύς ο δρόμος. [...]

Ερωτήσεις

B1. Ο Γιάννη Ρίτσος στο ποίημα γράφει: «Θέλω να σου φέρω / ένα σταυρουλάκι αυγινό φως / δυο αχτίνες σταυρωτές απ' τους στίχους μου / να σου ξορκίζουν το κακό.» Πώς αντιλαμβάνεσαι το νόημα των προηγούμενων στίχων; Να αναφερθείς σε αυτό σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων. (Μονάδες 15)

B2. Να βρεις τα υποκοριστικά που υπάρχουν στο απόσπασμα. Ποια εντύπωση σου δημιουργούν; Προσπάθησε να τα αντικαταστήσεις με την πρωταρχική λέξη από την οποία παράγονται. Ποια διαφορά διαπιστώνεις στο ύφος του ποιήματος; (Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Β3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

B3. Ο ποιητής-πατέρας στο νανούρισμα στη νεογέννητη κόρη του τι θέλει να της προσφέρει και γιατί; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε μία παράγραφο 100-150 λέξεων.